

9 גיליון
אדרב התשפ"ב
מרץ 2022

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחזקה נרדצה

בגדת צלפרחד

טובית הורן
עמית דרבקיין-חן
אפי הלפרין
עדנה ויג
רפאלה ורדי
חגית כרמל
מיכל ליבנה
ורד סער
סמדר פלק-פרץ
אורית קלופשטוק

דבר העורכים

אתם מכירים בנות או נשים שנקראות נעה, תרצה או מלכה? אנחנו מניחים שבין מכרותיכם תמצאו נשים ובנות הנושאות שמות אלה. השמות נעה, תרצה ומלכה מופיעים בספר במדבר כ"ז. אלה הם שלושה מהשמות של בנות צלפחד. נוסף על שמות אלה עוד שני שמות: מחלה וחוגלה ולפנינו שמות חמש בנות צלפחד. מי היו בנות צלפחד ומה ביקשו ממה? בנות צלפחד היו נשים פורצות דרך.

ערב הכניסה לארץ מחלק משה לשבטים את הנחלות.

נב וידבר יהוה אל משה לאמר. נג לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות. נד לרצ תרצה נחלתו ולמעט תמעטו נחלתו איש לפי פקדיו יתן נחלתו. נה אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מפות חבקים ונחלו. נו על פי הגורל תחלק נחלתו בין רצ למעט. במדבר כ"ז

אם כך, מה הבעיה? נהוג היה שהבנים יורשים. צלפחד, אביהן של חמש הבנות, מת במדבר ולא היו לו בנים. חמש הבנות מופיעות מלוכדות, כחטיבה אחת, לפני משה ומבקשות לרשת את אביהן.

ותקרבנה בנות כלפחד, בן-חפר בן-גלעד בן-מכיר בן-מנשה, למשפחה, מנשה בן-יוסף; ואלה, שמות בנותיו--מחלה נעה, וחוגלה ומלכה ותרצה. ז ותעמדנה לפני משה, ולפני אלעזר הכהן, ולפני הנשיאם, וכל-העדה--פתח אהל-מועד, לאמר. ג חבינו, מת במדבר, והוא לא-היה בתוך העדה הנועדים על-יהוה, בעדת-קרח: פי-בחרטאו מת, ובנים לא-היו לו. ד למה יגרע שם-חבינו מתוך משפחתו, פי אין לו בן; תנה-לנו אחזה, בתוך אחי חבינו. ה ויקרב משה את-משפטן, לפני יהוה. במדבר כ"ז א-ה

משה פונה לה' ומבקש עצה. הנה תשובת ה':

ז בן, בנות כלפחד דברה--נתן תתן להם לחזת נחלה, בתוך אחי חביהם; והעברת את-נחלת חביהן, לבן. ח ואל-בני ישראל, תדבר לאמר: איש פי-ימות, ובן אין לו--והעברת את-נחלתו, לבתו. ט ואם-אין לו, בת--ונתתם את-נחלתו, לאחיו. י ואם-אין לו, אחים--ונתתם את-נחלתו, לאחי חביו. יא ואם-אין אחים, לאחיו--ונתתם את-נחלתו לשאריו הקרב אליו ממשפחתו, וירש אתה; והיתה לבני ישראל, לחקת משפט, פאשר נזה יהוה, את-משה. שם, ז-י

הגיליון שלנו הפעם מוקדש לנשים אמיצות ופורצות דרך אלה. קריאה מהנה, עדנה אפק ואלירן דיין

שימו לב:

הניקוד והגהת היצירות באחריות הכותבים בלבד. כתב העת לא אחראי על טעויות תחביר, ניקוד והגהה העלולות להופיע ביצירות המפורסמות בגיליונות.

בעצם שליחת היצירות מצהירים הכותבים שזכויות היוצרים של היצירות שייכות להם. העבודה בכתב העת מתבצעת בהתנדבות מלאה וללא תמורה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתגמולים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בגיליון כתב העת ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי פרסום יצירתו.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא
אחריוך
נרוצה

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריקד נרוציה

2

דְּרָכֵי מְדָבָר טוֹבֵיית הוֹרֵן

בְּפֶתַח הַשַּׁעַר אִשָּׁה שְׁלֵמָה
פְּנִיָּה אֶל הָרָם
מְשֻׁנָּה סְדֵרֵי עוֹלָם

פּוֹסַעַת מְעֵזָה יוֹדַעַת
לְאִמֶּץ אֶת הַפְּחָד
לְלַכֵּת עִם הַלֵּב

לְתֵת לְקִיּוּם הַזְדַּמְנוֹת
לְבַחֵר לְהַשְׁתַּנּוֹת
מְעַנִּיקָה מִתְנַת דּוֹרוֹת

נוֹגַעַת בְּחֻקֵי מוֹסֵר
פְּתִלְמִלוֹת דְּרָכֵי מְגִדָּר
כְּשָׁנִים יַחְפוֹת בְּמִדְבָּר

גיליון 9
אדר בה'תשפ"ב
מרץ 2022

בְּנוֹת צֵל פְּרוֹזֵד

אמת מארץ תצמור אפי הלפרין

מחלה היתה לא רק הבכורה אלא גם החכמה במשפחה ובאופן טבעי, נוכח ההתפתחויות המדאיות האחרונות, גם לקחה אחריות וזימנה את אחיותיה לפגישה דחופה.

"אבינו היקר הלך לא מזמן לעולמו, כולנו עדיין רווקות, ובקרוב נחצה את נהר הירדן. לאור זאת, נראה שעם כיבוש הארץ המובטחת וחלוקתה לשבטים ולנחלות לא רק שנשארו חמישתנו בחוסר כל אלא שאף אחד גם לא יהיה מוכן להתחתן אתנו," היא סיכמה את המצב בתמציתיות, ונעצה את מבטה בכל אחת מהן כדי לקבל את אישורה.

"לא נכון. נָדָב הָעֶרְנִי, הדודן החמישי שלנו מאפריים, אמר לי שהוא יהיה מוכן לשאת אותי לאשה גם אם לא אביא לו נדוניה," מחתה נעה.

"אל תסמכי על מילותיהם של הגברים," נזפה בה מחלה, "אחרי שידע אותך הוא ישכח את כל מה שהבטיח".

כבר בילדותה היא סרבה להאמין לאגדה הנפוצה שחנה - האשה הראשונה בעולם, נוצרה מצלעו של אדם. "אלוהים יצר את הזכרים ואת הנקבות של כל בעלי החיים באותו הזמן," היא הטיפה לכל מי שהיה מוכן להקשיב לה, "וגם אבות אבותינו נבראו יחדיו, כפי שכתוב באופן מפורש בספר הקדוש: 'זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם'. בצלמו וכדמותו."

"אז מה אנחנו יכולות לעשות?" התענינה מלכה.

"לגשת מיד למשה ולדרוש ממנו להעניק לנו זכויות ירושה השוות לאלו של הבנים."

"ולמה שהוא יסכים להקשיב לנו אחרי שכל העדה רגמה את אבינו באבנים בגלל שהוא קושש עצים בשבת ועבר על אחת המצוות החשובות ביותר בעשרת הדברות?" הצטרפה גם חגלה למפקפקות.

"כי כבר בפתח דברינו נזכיר את העובדה שאבינו מת בחטאו, ונסמוך על העקרון המכונה 'הפה שאסר הוא הפה שהתיר': כאשר אנשים לא מנסים להסתיר פרטים מרשיעים מעברם בתחילת דבריהם, מתיחסים באמון גם

כתב עת בעקבות דמויות המקרא
אחריהן
נרוצה

למה שהם אומרים בהמשך."

"אולי כדאי שכל אחת מאתנו תחשוב על זה כמה ימים ורק אז נחליט," הציעה נְעָה שחיכתה בקוצר רוח לסיים הדיון כדי להפגש עם בן־דודה האהוב.

"חייבים להכות בברזל בעודו חם," קטעה מְחֵלָה את רעיון הדחיה באָבוּ, "רק לאחרונה אמרו רבים מהמחנה איש אל אחיו 'נְתַנָּה רֹאשׁ וְנִשׁוּבָה מְצַרִּימָה' וזה מאד הכעיס את משה. אם נבוא אליו ונבקש נחלה בארץ־ישראל הוא יתיחס אלינו באהדה בגלל שאנחנו, בניגוד אליהם, מעדיפות להמשיך ללכת קדימה."

"אינני בטוחה ש..."

"וישנה סיבה דחופה נוספת," סימנה מְחֵלָה שהיא עדיין לא סיימה, "מחר מתעתד משה לדרוש בפרשת יבּוּמִין, ועלינו לנצל זאת כדי לדחוק אותו לפינה ולגרום לו לקבל החלטה לטובתנו."

"מה עניין שמיטה אצל הר סיני?" הקשתה תְּרַצָּה שלא הבינה מה הקשר בין דיני יבּוּם לחוקי ירושה.

"פשוט מאד. נבוא ונאמר לו שאם כבנים אנו נחשבות- תנתן לנו נחלה כבנים, ואם לאו- תְּתִיבֵם אִמְנוּ!"

ביום המחרת התיצבו החמש לפני משה ואלעזר הכהן והנשיאים וכל העדה פתח אהל־מועד והשמיעו את טיעוניהן. קָרַב משה את משפטן לפני האלוהים ופסק, בין השאר, שהן אמנם זכאיות לקבל את נחלת אביהן בשלמותה אבל זאת בתנאי שלא תנשאנה לבן שבט אחר כדי שהשטח שלהן לא יגרע בעתיד ממִטָּה מְנַשָּׁה.

"עשינו זאת!" צהלה מְחֵלָה עת הן חזרו לאהלן, וְתְרַצָּה מְלַכָּה וְחָגְלָה הצטרפו אליה לריקוד ניצחון סוער.

ורק נְעָה לא לקחה חלק בשמחה הכללית. "זה לא הוגן," היא מיררה בבכי מול אחותה הבכורה, "רק בגלל הגישה העקרונית שלך לנושא שיוויון הנשים נאסר עלי עכשיו להתחתן עם נְדָבִי שלי למרות שאני כל כך רוצה אותו. וזה ממש ממש לא הוגן."

כתב עת בעקבות דמויות המקרא
אחריהן
נרוצָה

כֹּהֵן חָמֵשׁ חגית כרמל

הֵן עֲמָדוֹ לְשִׁקֵּעַ בְּתֵהוֹם הַנְּשִׂיָּה
בְּתֵהוֹם בָּהֶּ נִמְצְאָת כָּל אִשָּׁה,
אךְ עֲמָדוֹ עַל שְׁלֵהֶן
וְדָרְשׁוּ בְּלִי בּוֹשָׁה
לְאַחַר מוֹת אֲבִיהֶן
יִרְשָׁה.

הוא מת בחטאון,
יתומות הן נותרו
להיות או לחדל
אין בררה.
הן הבינו מיד כי ללא תושיה
ידחקו הן
ללא נחלה.

קול אמן לא נשמע
לא ברור אם חיתה,
שמה
כלל אינו מזכר בכתובים.
אך נעה ומחלה
מלכה, תרצה וחסלה
דוקא כן זכו לשמות פרטיים.

בכח חמש
נוצר כאן תקדים
פמיניסטי לכל הדעות
לבנות ישראל
לדורות הבאים
בזכותן של חמש חכמות.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריוך נרוצה

וַתִּקְרְבְּנָה סַמְדָר פִּלְק־פֶּרֶץ

הַמֵּלֶאךֶּ הַגּוֹאֵל אוֹתִי
הוּא שִׁבְרָךְ אֶת הַנְּעוּרוֹת
וְקָרָא בָהֶן שְׁמֵי וְשֵׁם אִמּוֹתַי:
מַחֲלָה, נְעָה,
וְחַגְלָה
וּמִלְכָּה וְתִרְצָה.
וְהָיָה שְׁמֵן אַחֲוֹז
בְּפִי
כַּעֲלָה שֶׁל זֵית
לְצוּאֹת שְׂדֵה שִׁיר וְכָרֶם
לְנַחֲלָה וּלְבַיִת.

וַתִּקְרְבְּנָה בְּנוֹת צֶלְפַחַד... וְאֵלֶּה, שְׁמוֹת בְּנֵיהֶן--מַחֲלָה נְעָה, וְחַגְלָה וּמִלְכָּה וְתִרְצָה... וַתַּעֲמִדְנָה לִפְנֵי מֹשֶׁה... לֵאמֹר....
אֲבִינוּ, מֵת בַּמִּדְבָּר... וּבְנֵים לֹא-הָיוּ לוֹ... לָמָּה יִגְרַע שֵׁם-אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מְשֻׁפְחָתוֹ, כִּי אֵין לוֹ בֵּן; תִּנְה-לָנוּ אַחְזָה, בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ
(במדבר, פנחס, כ"ז, א-)

כתב עית בעקבות דמויות המקרא

אחריק נרוצה

6

גיליון 9
אדר בה'תשפ"ב
מרץ 2022

בנות צלפחד

הסנונית הראוונה

עמית דרבקין-חן

מחלה נעה, חגלה, מלכה ואנוכי,
דברנו אל משה ועדת הנשיאים,
למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו,
הלוא אנו החליה המקשרת להנצחת שמו
בנחלתו.

נחלה היא נכס הזורם כמו נחל
ויורד מן האבות לצאצאים,
מאז ומעולם דבק האדם בנחלת אבותיו,
אך רק בניו לירשה זכאים.

מחלה נעה וחגלה
החליטו להפשיל שרוולים,
לדרש צדק חברתי בכל מחיר,
להסיר מכשולים,
הרי האל מתיחס בשיוון לזכרים ולנשים.

נחלה היא נכס הזורם כמו נחל,
ויורד מן האבות לצאצאים.
הקרקע שיכת להגמוניה גברית, ויהי מה,
גם אם בעמק נשמתה של האשה
נמצא יסוד האדמה.

מלכה ואנוכי
הגיננו תכנית דיפלומטית מקיפה
לסבר אזניהם של הגברים
כי בתחבולות תעשה מלחמה.
בקשנו, תנו לנו אחזה
לטעת שרשים, להותיר אחיזה.
לאבינו מגיעה המשכיות,
יקום הגבר שלא ירצה נצחיות.

מימי בראשית
תמך האל בסולידריות נשית,
כל אחת מאתנו, בנות צלפחד,
היתה הסנונית הראשונה
להשאיר בעולם לא שיווני
תקדים משפטי חשוב ועקרוני.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא
אחריוך
נרוצה

בית אבי אורית קלופשטוק

"וּתְקַרְבְּנָה בָּנוֹת צֶלְפָּחַד ... אֲבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר... תִּנָּה לָנוּ אַחְזָה." (במדבר, כ"ז, א-ד)

אִישׁ דְּבָרִים אָבִי
מְלִים רַבּוֹת נָתַן בְּפִי
וְהַמְתוּקָה בָּהֵן הִיא
אָבָא.

וּבְצִאתוֹ אָנָּה אֲנִי
יַחֲרֵב עָלַי
עוֹלָמִי מִבְּצָרֵי בֵּיתִי
תִּשְׁמַט אֲדָמָתִי
יִקְרְסוּ הַכְּתָלִים
הַשָּׁמַיִם יִפְּלוּ
צֶל-וּפְחָד
עָלַי

וּבְצִאתוֹ אֶמְצָא
כִּף יָדוֹ הַרְחֵבָה
בְּיָדִי
אַחְזָה.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריק נרוצה

וְאִם עַל פִּי כֵן זֹעַ תֵּכִיל תָּרוּץ תִּזְוֹלֵל וְתִזְוֹג רְפֹאֵלָה וְרָדִי

היא רצה לקראת אחיותיה:
זו הלכה וקרבה בצעדים מדודים,
זו חוללה השיאה עיניה למרחקים
כשהאחרת נעה והניעה ידי אחותה
שחגה ועופפה כחגלה
ליד סלע נפגשו על ראש גבעה -
המשקיפה אל הארץ הטובה.
ומשם... בתנועה אחידה,
את גלגלי הצדק הניעו -
עד דק טחנו -
עד שזכו,
ירשו,
ועגנו.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריק נרוצה

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריק נרוצה

10

בנות צלפחד עדנה ויג

בנות צלפחד
החכמות והצדיקות
טרם מצאו את האחד
שלחתן יאות.

הן כבר גדולות -
מעל גיל ארבעים,
לחתנים מייחלות,
אך המתאימים
לא מגיעים.

וכששטחו בקשתן
ללא חשש ופחד,
וראו את גישתן
היפה, כולן ביחד,

נעלם המחסום
נמצאו הראויים.
לפי העצה שטכסו
שיתחתנו עם בני שבטן -
נשאו לבני הדודים.

גיליון 9
אדר בה'תשפ"ב
מרץ 2022

בנות צלפחד

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריק נרוצה

11

קדיש יתומות מיכל ליבנה

שבוע אחרי,
עמדנו על קברך הטרי,
אשת נעוריק ושלוש בנותיק.
לא ותרנו –
ארבע נשים בקול אחד,
אחזות בחייכון וביומיכון,
בעגלא ובזמן קריב,
ואמרות אמן.

גיליון 9
אדר בה'תשפ"ב
מרץ 2022

בנות צלפרוד

בנות ראיות

ורד סער

מחלה העדינה, מחלה לכל העוותים
חגלה, תמיד הססה, ובעת קבלת החלטה חגה במעגלים
תרצה, מאז ומעולם, היתה ילדה מרצה
ומלכה הקטנה... בת זקונים מפנקת לעיפה
רק נעה קמה ואמרה:
תקשיבו לי אחיות יקרות,
זה לא מקבל עלי, כל ה"מסכמות"
כל ההנחיות האלו פשוט עקמות!
מ'תאומרת שרק בנים ראויים...
להיות ליורשים?
אני פותחת בשניה מגון ערוצים:
פיסבוק טויוטר, אינסטגרם וטיק-טוק,
ועד שלא יעשה אתנו צדק, אני לא אשתק!
אתן מזמנות להצטרף למחאה,
ומה שנשיג, זה לא רק בשבילנו, זה גם לדור הבא.
ומאז, כמו שאתם כבר יודעים, הכל היסטוריה,
בנות צלפחד השיגו תמיכה כללית והכרעה תקדימית,
ועד היום גם בנות ראיות... להיות יורשות!

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריק נרוצה

חפשו אותנו גם בפייסבוק:

/narutsa.magazine

שימו לב: הניקוד והגהת היצירות באחריות הכותבים בלבד.

כתב העת לא אחראי על טעויות תחביר, ניקוד והגהה העלולות להופיע ביצירות המפורסמות בגיליונות.

בעצם שליחת היצירות מצהירים הכותבים שזכויות היוצרים של היצירות שייכות להם.

העבודה בכתב העת מתבצעת בהתנדבות מלאה וללא תמורה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות,

לרבות לא לתגמולים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בגיליון כתב העת

ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי פרסום יצירתו.

**מייסדים: עדנה אפק ואלירן דיין
עיצוב גרפי: אלירן דיין**